

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ»
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
УНІВЕРСИТЕТ HUMANITAS, ПОЛЬЩА
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ПОЛЬЩА**

X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

23 березня 2023 року

**Черкаси
ЧДТУ
2023**

Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри : матеріали X міжнар. науково-практич. конфер. (23 берез. 2023 р.) [Електронний ресурс] / упоряд. : Л. О. Петкова, Д. М. Паламарчук ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : Черкаський державний технологічний університет, 2023. – 243 с.

В збірнику представлено матеріали X міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри», яка була організована кафедрою міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ за участі ВГО «Українська асоціація економістів-міжнародників» і Інформаційного центру Європейського Союзу в Черкаській області. Визначено сучасні тренди розвитку світового господарства, вплив російсько-української війни на глобальні економічні та політичні процеси, досліджені інституційні, технологічні, інноваційні та фінансові аспекти забезпечення економічного зростання, окреслені напрями відновлення економіки України, шляхи забезпечення міжнародної конкурентоспроможності на рівнях країни, регіону та підприємства.

Редакційна рада:

- Григор О. О. д-р політ. наук, в. о. ректора Черкаського державного технологічного університету (*голова ради*)
- Фауре Е. В. д-р техн. наук, професор, проректор з науково-дослідної роботи і міжнародних зв'язків ЧДТУ (*заступник голови ради*)

Члени редакційної ради:

- Петкова Л. О. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ
- Гавриленко В. О. д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку, аналізу і оподаткування ЧДТУ
- Гончаренко І. Г. д-р н.держ.упр., професор, завідувач кафедри фінансів ЧДТУ
- Захарова О. В. д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки та управління ЧДТУ
- Коломицева О. В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та маркетингу ЧДТУ
- Smolarek Malgorzata Dr. PhD, заступник декана факультету прикладних наук, Суспільна Академія Наук, Краків
- Манн Р. В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління ЧДТУ
- Паламарчук Д. М. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ
- Пасенко В. В. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

*Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Костяна Оксана

к.е.н., доцент

Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця
Харків, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ

Україна і Польща є країнами-сусідами, які мають спільний кордон та міцні економічні та соціокультурні зв'язки. В останні роки поширеним напрямком трудової міграції для українців стала Польща. В Україні і Польщі істотно відрізняються як рівні заробітних плат, так і підходи до їх оподаткування.

Так, мінімальна заробітна плата в Україні у 2023 році склала 6 700 грн [1], а у Польщі цей показник дорівнює 3490 злотих [3], що в перерахунку складає близько 32 500 грн. Однак ці цифри вказані без врахування податкових платежів, які необхідно сплатити з заробітної плати. Розглянемо особливості оподаткування доходів громадян в Україні та Польщі.

Так в Україні з заробітної плати необхідно сплатити 18% податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), 1,5% військового збору [2]. При чому оподаткування є пропорційним і ставка податків не залежить від розміру заробітної плати. Внески на соціальне страхування з заробітної плати не вираховуються, однак працедавець повинен сплачувати за свій рахунок 22% ЄСВ від заробітної плати найманого працівника. Певні податкові пільги з ПДФО в Україні існують, однак їх перелік досить обмежений, а їх застосування на практиці є не досить поширеним. Так, наприклад, податковою соціальною пільгою, прописаною в Податковому кодексі України, через занадто низькій граничний поріг застосування (нижчий за мінімальну заробітну плату), мають змогу користуватися дуже невеликий відсоток громадян.

Також українці мають змогу використати право на податкову знижку, зменшивши свій оподаткований дохід, на певні види витрат. До таких витрат можна віднести витрати на освіту, благодійні внески, страхові внески за договорами довгострокового страхування життя або недержавного пенсійного забезпечення, витрати на оплату допоміжних репродуктивних технологій або усиновлення дитини, витрати на переобладнання авто, видатки на будівництво або придбання доступного житла, витрати на оренду житла для внутрішніх переселенців.

У Польщі підхід до оподаткування доходів громадян дещо відрізняється. Аналогом українського ПДФО є польський РІТ. Ставка оподаткування за цим податком залежить від рівня доходів громадян. До 2022 основна ставка за цим податком складала 17%, однак з 1 липня 2022 вона була знижена до 12%. Цю ставку застосовують ті особи, чий річний дохід не перевищує 120 тисяч злотих, до тих доходів, які є більшими за цей ліміт, застосовують ставку 32%. Та в

Польщі є можливість для подружжя звітувати та сплачувати податки разом. В такому разі є можливість застосувати подвійний граничний ліміт для чоловіка та дружини разом. Можливість застосування цієї опції є вигідною для тих родин, де або один з членів родини не працює, або отримує значно нижчий дохід, ніж інший [4] (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння оподаткування заробітної плати в Україні та Польщі

	Україна	Польща
Назва прибуткового податку з доходів громадян	ПДФО	PIТ
Ставка податку для доходів в вигляді заробітної плати	18%	12% для доходів до 120 тис. злотих на рік 32% для доходів, що перевищують 120 тис. злотих на рік
Можливість розраховувати податки для подружжя разом	немає	є
Неоподаткований мінімум для молодих людей та пенсіонерів	немає	є, 85 528 злотих
Необхідність сплати з заробітної плати військового збору	є, військовий збір за ставкою 1,5 %	немає
Необхідність сплати з заробітної плати соціальних внесків	немає	Залежно від виду трудового контракту. Можуть складати до 22,71% заробітної плати

У Польщі є широкий перелік податкових пільг з PIТ, які можуть застосовувати громадяни. Так молоді люди віком до 26 років, а також працюючі пенсіонери та багатодітні родини (більше 4х дітей) не сплачують податок з сум, що є меншими за 85 528 злотих у поточному податковому році [5]. Також існує розгалужена система податкових кредитів та відрахувань, яка поширюється на цілий перелік витрат. До цього переліку, зокрема, відносять витрати на сплату інтернету, медичні витрати, сплата відсотків за кредитами, церковні пожертви, пожертви школам, сплата соціальних внесків, витрати на медичне страхування, профспілкові внески.

Окрім PIТ з заробітної плати в Польщі ще сплачується ряд соціальних платежів, що надходять на рахунки Управління соціального забезпечення (ZUS). До таких платежів відносять:

- пенсійний внесок (ubezpieczenie emerytalne) – становить 9,76%;
- внесок на соціальне страхування у разі втрати працездатності (ubezpieczenie rentowe) – 1,5%
- внесок на оплату лікарняного листа (ubezpieczenie chorobowe) – 2,45%;
- медичне страхування (ubezpieczenie zdrowotne) – 9%.

Тобто окрім сплати РІТ, робітник в Польщі повинен сплати ще 22,71% соціальних внесків

Однак необхідність сплати всіх зазначених соціальних внесків залежить від типу трудового договору за яким працює найманий працівник. В випадку якщо він працює за типом договору «умова о праці» (umowa o pracę), то необхідно сплачувати всі внески. Якщо з договором «умова злецення» (umowa zlecenie) – можлива вибіркова сплата соціальних внесків за бажанням – наприклад, працівник може не сплачувати внески на медичне страхування, але, у такому випадку, у разі хвороби, він не отримає оплачуваного лікарняного листа. Застосування договору «умова о ділі» (umowa o dzieło) не передбачає жодних соціальних внесків (і відповідно не надає жодних соціальних гарантій).

Отже, працівник, що працює за мінімальну заробітну плату в Україні отримає 6700 грн. за вирахуванням 1306,5 грн ПДФО та військового збору. Тобто чиста зарплата складатиме 5 393,5 грн.

А у Польщі податки та соціальні внески з мінімальної заробітної плати (якщо робітник сплачує всі соціальні внески) 3 490 злотих складатимуть близько 790 злотих. А чиста заробітна зарплата – 2700 злотих, що дорівнює 22 700 грн.

Висновок. Таким чином, незважаючи на географічну наближеність України та Польщі, підходи до оплати праці та її оподаткування в Україні та Польщі істотно відрізняються. Оплата праці в Польщі є на порядок вищою, ніж в Україні. В Польщі прибуткове оподаткування громадян є прогресивним, а в Україні – пропорційним, при цьому ставка податку для осіб, що отримують низькі та середні доходи в Польщі, нижча за українську стандартну ставку. Проте в Польщі потрібно сплатити досить велику суму внесків на соціальне страхування (якщо умови, за якими робітник працює цього вимагають), за рахунок чого обсяг чистої заробітної плати істотно зменшується. Також слід зазначити, що можливості застосування податкових пільг та різноманітних відрахувань при оподаткуванні доходів громадян у Польщі є значно ширшими, ніж в Україні.

Список використаних джерел

1. Мінімальна зарплата в 2023 році. URL: <https://kr.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/648421.html>
2. Податковий кодекс України. Закон України від 2.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Progi podatkowe 2022/2023 URL: <https://www.pitax.pl/wiedza/poradnik-rozliczenia/progi-podatkowe/>
4. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001128/U/D20211128Lj.pdf>
5. Ulgi Podatkowe 2022/2023 URL: <https://www.pitax.pl/wiedza/mniejsze-podatki/ulgi-i-odliczenia/>

Чиж Н. Роль регуляторних органів у забезпеченні стабільності банківської системи.....	107
Колотило А., Козут-Ференс О. Аналіз складу та структури держбюджету України в контексті світових економічних та геополітичних змін	109
Rakulina A., Stepanenko V. The development of financial intermediation in Ukraine at the current stage of economic transformation	112

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Гавриленко В., Гавриленко Я. Цифровізація міграційних потоків в Україні	115
Чиж В. Обліково-економічне забезпечення економічної безпеки підприємства в умовах цифрової економіки	117
Бразілій Н. Необхідність та передумови цифровізації системи обліку і звітності в Україні в сучасних умовах господарювання.....	120
Бразілій Н., Конюшенко І. Окремі підходи до питань цифровізації в сфері оподаткування підприємницької діяльності в Україні в сучасних умовах господарювання	122
Гриліцька А., Поліщук А. Екологічний облік як функція управління еколого-економічним розвитком	125
Демиденко С., Бондаревська Т. Переваги та недоліки бухгалтерського аутсорсингу в умовах цифрової економіки	128
Костяна О. Особливості оподаткування заробітних плат в Україні та Польщі.....	131
Крот Ю., Барвінок А. Блокчейн в бухгалтерському обліку	134
Крот Ю., Доценко Т. Сучасний аспект внутрішнього аудиту запасів на підприємстві.....	136
Кучерява М. Удосконалення інформаційного забезпечення управління ефективністю використання природних ресурсів України в контексті сталого розвитку	138
Мостовенко Н. Особливості оцінки ефективності функціонування банківських установ: методологічний аспект	140
Павловська І. Кількісний аналіз бізнес-процесів підприємств харчової промисловості	142
Пакуліна А., Літовка К. Управління витратами на розвиток персоналу підприємства	145
Пасенко В., Пересунько С. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування.....	148
Пастернак Я. Актуальні питання організації обліку готівкових розрахунків.....	150
Байлова О. Бюджетування як стратегічний напрям розвитку аналізу і контролю на підприємстві	153

Наукове електронне видання

X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ

23 березня 2023 року

м.Черкаси

В авторській редакції

Технічний редактор *Давиденко К. В.*

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 18,15. Зам. № 23-21.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Редакційно-видавничий відділ ЧДТУ
red_vidav@chdtu.edu.ua